

NIEUWSBRIEF

jaargang 1 – nummer 1

Maart 2026

INCLUSIEF ONDERWIJS SWV APELDOORN

Inclusief Onderwijs 2035

Inclusief onderwijs is een ambitieus beleidsdoel van de Nederlandse overheid om ervoor te zorgen dat in 2035 alle leerlingen, ook met een extra ondersteuningsbehoefte, samen naar een school gaan, nabij in de buurt. Dit beleidsdoel draagt bij aan het belangrijke voornemen om ieder kind gelijke kansen heeft en volwaardig deel kan nemen aan een inclusieve leeromgeving waarin ze samen leren.

Een van de belangrijke drijfveren achter inclusief onderwijs is dat de samenleving uiteindelijk beter met onderlinge verschillen om leert gaan. Het onderwijs als afspiegeling van de totale samenleving, en niet alleen de eigen bubbel. Intussen zijn op verschillende plaatsen in het land schoolbesturen en samenwerkingsverbanden bezig dit in de praktijk vorm te geven.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

“Inclusief onderwijs is ondersteuning bieden aan iedereen. Elk kind heeft namelijk ondersteuning nodig om volwassen te worden en te participeren in de maatschappij. En sommigen net iets meer.”

Ondersteuningsplan 2027-2031

Op 24 maart hebben de verschillende besturen van het PO in Apeldoorn op uitnodiging van het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Apeldoorn met elkaar een eerste verkennend gesprek gevoerd over verschillende beelden en inzichten over inclusie richting de toekomst. Daarbij is uitgesproken dat het nieuwe ondersteuningsplan (2027-2031) door de bril van inclusief onderwijs 2035 geschreven zal worden. Een belangrijk uitgangspunt is dat er niet alleen op korte termijn krachtige ambities worden geformuleerd die als onderlegger fungeren voor het nieuwe

ondersteuningsplan, maar dat er ook werk gemaakt zal worden van samen leren in de praktijk. Daarbij is het van belang dat de scholen steeds vaker zichzelf de vraag stellen: wat heeft de school nodig en hoe versterken we ons als school, zodat alle leerlingen erbij horen in plaats van alleen te kijken naar de beperkingen van leerlingen en hoe we dit zo snel mogelijk gaan repareren op een plek buiten de school?

Inclusief Onderwijs: wat is dat?

Maar wat verstaan we onder inclusief onderwijs?

In 2025 heeft het Ministerie van OCW helderheid geboden over wat er onder inclusief onderwijs verstaan wordt.

‘Inclusief onderwijs is onderwijs waarbij alle kinderen en jongeren dichtbij huis, volwaardig en gelijkwaardig toegang hebben tot een inclusieve leeromgeving waarbij zij zich samen ontwikkelen en samen leren participeren.’

Tijdens de bijeenkomst van de deelnemersraad van bestuurders op 24 maart, is er kritisch gekeken naar deze definitie. De raad merkte op dat we niet moeten streven

Goed voorbeeld doet goed volgen

Berdi de Jonge is de directeur van de inclusieve basisschool De Korenaar in Eindhoven. Op deze school zijn alle kinderen welkom ongeacht achtergrond, cognitieniveau of fysieke of mentale beperking.

“We zien dat kinderen zich sociaal ontwikkelen in het gewoon vinden dat niet iedereen hetzelfde is en dat ze de ander vaak helpen. We hebben een kind op onze school dat anders aangewezen was geweest op een onderwijsplek op een Mytyschool. Bij ons kan deze leerling prima meedoen maar bijvoorbeeld bepaalde dingen niet dragen. Dat doet dan automatisch een kind uit de klas. Bij ons heb je een schat aan sociale omgeving waardoor jij als leerkracht kunt zorgen dat de groep er voor elkaar is. En dat maakt ook dat kinderen makkelijker een ander kind kunnen laten in hoe die is. Ze groeien ermee op en zien de verschillen, bijvoorbeeld als een kind moeilijker leert, moeilijker praat of beweegt of juist heel goed kan sporten of veel slimmer is. Ik merk ook dat kinderen met gedragsproblemen bij ons beter kunnen gedijen. Kinderen denken: ‘Ja, die heeft dat, die vindt het moeilijker als hij boos wordt.’, zoals een ander kind het moeilijker vindt als er gerekend wordt. Ik zie dat kinderen zich verantwoordelijk voelen voor de ander, dat dat zich hier goed ontwikkelt. Wij dragen uit en geven aan kinderen de basishouding mee dat iedereen mee mag doen en kwaliteiten heeft, dat we niemand buitensluiten. Deze basishouding geven wij ze mee voor de rest van hun leven.”

Lees het gehele interview op:

[Interview met Berdi de Jonge – Inclusief onderwijs](#)

Bron: Radboud Universiteit – interviewreeks over Inclusief Onderwijs

dat alle kinderen straks naar een reguliere school gaan. “Laten we ons focussen op de 99% die dat mogelijk wel zou kunnen. En laten we niet alleen streven naar welkom heten, maar ook gezamenlijk de finish halen.”

Ook werd er bij het woord ‘welkom’ stilgestaan. “Het kan soms lijken dat er op scholen met een duidelijke overtuiging of visie niet iedereen welkom is. Dat is niet juist. Ieder kind is welkom. Maar inschrijven op een van deze scholen betekent ook dat je juist kiest voor de signatuur van deze school.”

Nabij in de buurt

Daarnaast beoogt het ministerie ook dat alle kinderen in hun eigen buurt naar school kunnen. “In onze stedelijke regio moet dat mogelijk zijn. Daarbij hebben ze ook nog een keuze, omdat in veel buurten meerdere scholen staan.”

Uiteindelijk zullen enkele kinderen toch gebruik blijven maken van de voorzieningen van speciaal onderwijs. “Maar ook voor deze kinderen geldt dat het relatief gezien nog altijd nabij is. Misschien niet in de buurt, maar van oudsher hebben we een goede bezettingsgraad in onze regio als het gaat om scholen met speciale voorzieningen.”

Inclusieve leeromgeving en huisvesting

Welkom voelen op een school betekent in de huidige situatie nog niet dat de school ook toegankelijk is voor elke leerling.

Sommige scholen hebben soms een enkele ruimte in het gebouw geprepareerd voor een leerling met een beperking. Maar daarmee zijn ze nog niet zelfredzaam in het gehele gebouw.

“Het idee dat in 2035 alle schoolgebouwen in onze regio volledig toegankelijke zijn voor alle kinderen met alle soorten beperkingen is een utopie. Maar het is wel goed om erbij stil te staan en te onderzoeken wat wel kan wanneer een school gerenoveerd wordt of als er plannen zijn voor nieuwbouw.”

“Inclusief onderwijs realiseren is mogelijk als je het lef hebt om vandaag al te starten willen we de doelen van 2035 halen.”

Leermiddelen

Ieder kind moet toegang hebben tot alle beschikbare leermiddelen. Echter, onlangs verschenen er in de media verontrustende signalen over leermiddelen voor kinderen met een beperking op speciaal (basis) onderwijs die niet aansluiten bij de leefwereld en leeftijd van deze kinderen. Uitgevers richten zich niet op deze kleine markt die niet lucratief is. Binnen de deelnemersraad zijn er ook positieve geluiden: “Gelukkig zijn er in het speciaal onderwijs ook kanjers met veel expertise die zelf prachtig materiaal ontwikkelen. Daar kunnen we alleen maar trots op zijn.”

Inclusief is zoveel meer dan inclusiever

Tot slot werd er ook ingezoomd op het verschil tussen speciaal onderwijs en regulier onderwijs. “Laten we hopen dat we straks niet meer spreken over een reguliere school, maar gewoon over een school. En dat inclusief onderwijs gewoon onderwijs is geworden. We kunnen straks niet tevreden zijn wanneer we ‘inclusiever’ onderwijs hebben gerealiseerd. Laten we gaan voor écht inclusief. En laten we het lef hebben om in de komende periode niet alleen met elkaar erover te praten, maar ook te starten

met proberen en leren van nieuwe uitdagingen om kinderen een kans te bieden op de school waarvoor zij willen kiezen. Dat zou prachtig zijn.”

2026

31

De route naar een nieuw ondersteuningsplan

In mei 2027 zal het samenwerkingsverband haar nieuwe ondersteuningsplan voor de periode 2027-2031 presenteren. Inclusief onderwijs zal een belangrijke kapstok worden in dit plan.

De deelnemersraad komt dit jaar vier keer bijeen om zich uit te spreken over de bouwstenen die moeten leiden tot dit nieuwe ondersteuningsplan. De route om tot deze bouwstenen te komen ziet er als volgt uit:

- **Maart 2026:** wat verstaan we onder inclusief onderwijs?
- **Juni 2026:** welke inzichten en concrete beelden zijn er landelijk en in de regio Apeldoorn die richting geven aan eerste ambities om inclusief onderwijs te realiseren?
- **September 2026:** wat is ons toekomstscenario voor inclusief onderwijs 2023-2035 waarop we ons beleid van vandaag gaan vormgeven?
- **December 2026:** wat zijn onze definitieve ambities en doelen die als bouwstenen fungeren voor het ondersteuningsplan 2028-2032?

Om tot de juiste bouwstenen te komen is er meer nodig dan alleen de gesprekken tijdens de deelnemersraad. Voor de zomervakantie zullen er veel experts en

Wat gaat inclusief onderwijs bijdragen aan de samenleving in Apeldoorn?

De deelnemersraad heeft zich tijdens de bijeenkomst van 24 maart gebogen over deze vraag.

“Inclusief onderwijs levert direct en indirect een grote bijdrage aan burgerschapsvorming. Ik zie voor me hoe kinderen nog beter elkaar leren ondersteunen omdat ze bekend en gewend raken met andere kinderen die een beperking hebben. Daarbij werkt het ook de andere kant op. Kinderen met een beperking voelen dat ze erbij horen, getolereerd worden en ze meer onderdeel uitmaken van de wereld om hun heen.”

“Inclusief onderwijs zal de cohesie in de wijk versterken. Het draagt bij aan meer begrip hebben voor elkaar.”

“We leven in een prestatie maatschappij waarbij we niet altijd oog hebben voor de mooie kleine ontwikkelingen. Wanneer we het lef hebben om juist naar de ontwikkelingen van het kind te kijken en minder naar onze leeropbrengsten, laten we ook zien dat er meer is dan een rapport of een diploma.”

“Het zou een extra stimulans geven om de professionals die we al in de scholen hebben, nog breder durven te laten kijken en ontwikkelen. Daarbij hebben we elkaar nodig. In plaats van op eilandjes zelf te opereren hebben we te leren van elkaar en zal het direct een effect hebben op de kwaliteit van ons onderwijsaanbod.”

partners geïnterviewd worden om een breed beeld te krijgen van alle inzichten, ideeën en goede voorbeelden die er in de regio leven. Naast gesprekken met directeuren, IB-ers, leraren op zowel reguliere scholen alsook het speciaal (basis) onderwijs, ouders en leerlingen, zullen ook betrokkenen bij de gemeente, jeugdhulp en intern binnen het samenwerkingsverband bevraagd worden.

Verkennen en verleiden

De deelnemersraad heeft aangegeven dat alleen praten niet voldoende is. Kijken in elkaars keuken om ervan te leren en het zelf ook te proberen is een belangrijke attitude die noodzakelijk is om echte stappen te kunnen zetten. Dat er ook belemmeringen zijn, daarvan is de deelnemersraad zich ook bewust. Het vraagt om een omslag in denken en doen.

Het samenwerkingsverband heeft de ambitie om een ontmoeting tussen professionals plaats te laten vinden. We gaan samen met de bestuurders in gesprek om te onderzoeken of dit mogelijk is. Hierover zal in de volgende nieuwsbrief verder geïnformeerd worden.

Inspiratie

Soms zegt een lied zoveel meer dan duizend woorden. Luister naar het lied over inclusief onderwijs:

[Lied over inclusief onderwijs: Voor de buschauffeur van het leerlingenvervoer](#)

Dromen met realiteitszin

In Nederland zijn inmiddels tal van mooie initiatieven gestart om inclusief onderwijs in de praktijk te laten slagen. De weg ernaar toe is niet altijd gemakkelijk. Inclusief Onderwijs 2035 is niet alleen hoopvol maar zorgt ook voor de nodige zorgen, met name richting de belastbaarheid van schoolorganisaties en personeel.

Uit onderzoek blijkt dat leerkrachten zich onder meer afvragen of ze straks wel voldoende expertise hebben om alle vraagstukken van kinderen met een beperking te kunnen bedienen. Het plan om in de toekomst te werken in multidisciplinaire teams is prachtig, maar met de krapte op de arbeidsmarkt is dit niet meteen gerealiseerd.

Daarnaast heeft het onderwijsveld ook te maken met de schotten tussen de verschillende diensten waardoor het niet altijd lukt om het geld op de juiste plek in te zetten. Formulieren, ingewikkelde structuren en protocollen zorgen voor oponthoud, daar waar kinderen klaar zijn voor hun volgende stap.

Zolang scholen kwalitatief worden beoordeeld op de behaalde leeropbrengsten, is er ook sprake van een zekere terughoudendheid bij de aanname van leerlingen met een beperking. Al jaren is de roep om een beoordeling op leerontwikkeling groot en zou het meer recht doen aan het succes die leerkrachten met hun kinderen behalen.

Het is zaak om niet alleen te dromen, maar ook met daadkracht en realiteitszin de juiste stappen zetten. Dat er al veel mogelijk is op het gebied van inclusie, laten de pioniersscholen zien. Het zal echter helpen als de overheid op verschillende thema's snel helderheid verschaft, zodat zorgen omgezet worden in denken in kansen en scholen echt werk gaan maken van inclusief onderwijs voor elk kind.